

İŞÇİNİN SAĞLIĞINI KORUMAK 'SUÇUNDAN'

DR. COŞKUN CANIVAR'A
'KADEME DURDURMA CEZASI' VERİLİYOR!

Mehmet KAYA

Arş. Gör., İstanbul Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD
Coşkun CANIVAR

Arş. Gör., İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları

Mehmet Kaya

İstanbul Tıp Fakültesi'nde yıllardır sendika, meslek odası ve taşeron çalıştırılan işçilerin yürüttüğü bir emek mücadelesi var. Sen de bu mücadele içinde yer alıyorsun. Özellikle son 3 yılda 2 işçinin iş cinayetiyle hayatını kaybettiği Çapa'da işçi sağlığı konusu bu mücadelenin öne çıkan gündemleri arasında yer alıyor. Bu süreçte 2014 yılında taşeron şirketin, bünyesinde çalışan sağlık çalışanlarına verdiği 'iş sağlığı ve güvenliği' eğitimine niteliksiz olduğu gerekçesiyle bir itirazda bulundun. Hakkında bir soruşturma açıldı ve gelinen noktada 'eğitimi engelleme suçundan' memuriyetten çıkarılmanın bir alt seviyesi olan 'kademe ilerlemesinin 1 yıl durdurulması' gibi ağır bir ceza önerisi var. Bu ceza önerisini nasıl değerlendiriyorsun?

Coşkun Canıvar

Öncelikle ifade etmem gerekir ki verilecek cezanın ağırlığının hiçbir önemi yok. Önemli olan böylesine meşru bir talebin cezalandırılmaya çalışılmasıdır. Özellikle bir üniversitenin tıp fakültesinde hem de başkanlığını bir halk sağlığı profesörünün yaptığı soruşturma komisyonu tarafından böylesine

bir ceza önerilmiş olması çok çarpıcıdır. Üniversitelerin ve akademinin içinde bulunduğu durumu bir başka yönden açıkça ortaya koymaktadır. Zafer Açıkgözoğlu arkadaşımız daha 28 yaşındayken 'ölmek istemiyorum' diyerek Çapa'da iş cinayetinde can verdi. Arkadaşımız iki yıl önce hiçbir güvenlik önlemi alınmadan ve kendi iş tanımının tamamen dışında olan kanalizasyon taşkınına zorla müdahale ettirildi. Zafer Açıkgözoğlu tıkalı kanalizasyonun kapağını açmasıyla birlikte lağım suları içerisinde kaldı. Sonrasında bulantı, ishal, karın ağrısı gibi şikayetleri ortaya çıkmış ve acil servise başvurmuştu. Zafer arkadaşımız şikayetleri gerilememesi üzerine on gün içerisinde üçüncü kez başvurduğu acil serviste bilinci kapanması sonrası karaciğer yetmezliği tanısıyla yoğun bakıma alındı ve iki gün içerisinde karaciğer nakli gerçekleştirildi. Yoğun bakımda yapılan tetkiklerinde Hepatit B virüsü saptandı. Ameliyattan sonra konuştuğumuzda Zafer bizlere lağım suyu maruziyetinden birkaç ay önce tıbbi atık toplama esnasında eline iğne battığını anlattı. Kanalizasyondan bulaşma ihtimali olmayan Hepatit B virusunun bu iğne batmasıyla bulaşmış olma ihtimali var. Bu bulaşa bağlı gerçekleşmiş olabilecek karaciğer hasarı, lağım suyu maruziyeti sonrası gelişen ishalle karaciğer yetmezliğine kadar ilerledi. Nakilden aylar sonra organ reddi gelişmesi üzerine Zafer arkadaşımız ikinci kez nakil programına alındı ancak 17.08.2014 tarihinde hayatını kaybetti. Bu iş cinayeti Çapa'daki işçi mücadelesinin gündemine işçi sağlığı talebinin de girmesini tetikledi. Zafer'in ailesiyle de kurulan ilişki sayesinde ceza ve tazminat davası açıldı. Olayla ilgili onlarca basın açıklaması, yürüyüş, basına verilen demeçler, muhalefet milletvekillerinin meclise soru önergesi vermesi, TBMM Başkanlığı'na İstanbul Tabip Odası'nın verdiği dilekçe gibi birçok girişim oldu. Her yıl yüzlercesinin üzeri kapatılan iş cinayetlerinden birisinin bu kadar gündeme taşınması hastane ve üniversite yönetimini çok rahatsız etti.

Mehmet Kaya

Hastanede yürütülen işçi mücadelesinin ağırlıklı gündemlerinden birisinin işçi sağlığı olduğunu söyledin. Bu alanda Çapa'da nasıl bir mücadele yürütülüyor?

Coşkun Canıvar

İşçi sağlığı mücadelesini iki yöntem üzerinden tartışıyoruz. Birincisi bu alandaki sorunları görünür kılmak. İkincisi ise 'tehlikeyi' merkeze alan ve emek süreci üzerindeki işçi denetimini arttırarak 'önlemeyi' hedefleyen yaklaşım. Kuşkusuz bu iki süreç birbirine zıt değil tam aksine birbirini güçlendiren ve tamamlayan özellikler. Ancak işçi sağlığı konusundaki sorunları sadece görünür kılmaya çalışmak, yani tüm mücadeleyi bunun üzerine kurmak bizleri emek süreciyle dışsal bir ilişki biçimine mahkum ediyor. Nasıl ki kapitalizm 'yıkılsın' demekle yıkılmıyorsa, yıkmak için sınıf mücadelesi gerekiyorsa, iş cinayetleri de 'durdurulsun' demekle önlenemiyor. İşçi sınıfı olarak iş yerlerinde, emek sürecine müdahale ederek, emeğin üzerindeki işçi denetimini arttırarak bu ölümleri azaltabiliriz. Bu noktadan hareketle özellikle taşeron çalıştırılan işçi arkadaşlarla bir araya geldik. Biyolojik etmenlere karşı özellikle iğne batmalarını önlemek, yüksekte çalışılan cam silme, klima bakımı gibi işlerin güvenlik önlemleri olmadan yapılmasını önlemek, 'iş sağlığı ve güvenliği' eğitimlerinin nitelikli olarak verilmesini sağlamak, risk değerlendirmelerinin konunun uzmanlarınca ve sendikal katılım sağlanarak yapılması, 'iş sağlığı ve güvenliği' kurumlarının düzenli ve çalışan temsilcileri katılımıyla işlevsel hale getirilmesi gibi birçok başlıkta mücadele yürüttük. Bu alanda yapılan tüm çalışmalarını yaptık.

ğımız yürüyüşler ve basın açıklamalarıyla hastane içinde ve dışında sağlık emekçilerinin ve kamuoyunun gündemine taşıyarak görünür kıldık. İşçi sağlığı taleplerinin tümünü emeğin diğer gündemleriyle beraber aynı zamanda bir örgütlenme süreci olarak gördük. Nitekim Ocak 2015'de bu mücadelenin öncülerinden olan beş işçi arkadaşımız hastane yönetimi tarafından işten atıldılar. Tüm bu mücadele sürecinde sıkı temas içinde olduğumuz hastane içinde ve dışından sağlık emekçilerinin, sendikaların, meslek örgütlerinin ve emek mücadelesi yürüten tüm kesimlerin katılımıyla çok etkili bir direniş gerçekleştirerek arkadaşlarımızın kısa sürede işe geri alınmalarını sağladık. İşçi sağlığı meselesi, kapitalist sistemin 'insanlık dışı' uygulamalarının tümünü gözler önüne sermesi ve emek sömürsünü tüm yönleriyle görünür kılması nedeniyle işçi sınıfı için çok önemli bir mücadele gündemi durumundadır. Emek-sermaye çelişkisinin uzlaşmaz olduğunu bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda işçi sınıfı için kelimenin tam anlamıyla 'hayati' olan bir mücadele sürecidir. Çapa'da yürüttüğümüz mücadelenin tüm eksikliklerine rağmen yöntem olarak değerli olduğunu düşünüyoruz. Nitekim BEDAŞ Enerji-SEN işçilerinin can güvenliği talebiyle yürüttükleri direniş süreci de bu anlamda çok önemlidir.

Mehmet Kaya

Soruşturma komisyonun önerdiği bu ceza üniversite yönetimi tarafından onaylanırsa nasıl bir tutum içinde olunacak?

Coşkun Canıvar

Bu ülkede hekimlik yapmak için devletin memur kadrosuna falan ihtiyaç duymayız. Sağlıklı çalışma koşullarını savunmak, toprağı, suyu, yeşili savunmak, özgürlük mücadelesi vermek aslında hekimlik denilen mesleğin en temel pratikleridir. Çapa'da yaptığımız basın açıklamasında da ifade edildiği gibi bu cezayı işçi sağlığı mücadelesine verilme istenen bir gözdağı olarak görüyoruz. Her yıl binlerce işçinin iş cinayetlerinde katledildiği onbinlerce işçinin meslek hastalıklarına yakalandığı bir ülkede bir üniversite yönetiminin takındığı bu tavır kesinlikle kabul edilemez. "Kademe Durdurmak" yerine "Meslek hastalıklarını - Güvencesiz Çalıştırmayı - İş Cinayetlerini ve Taşeronlaştırmayı" durdurun diyerek mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz. ●